

POSTANOWIENIE

Dnia 31 marca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

w sprawie z powództwa A. K.
przeciwko S. O.
o ochronę dóbr osobistych i zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 31 marca 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 26 października 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w (...) na rzecz radcy prawnego R. B. wynagrodzenie w kwocie 720 (siedemset dwadzieścia) zł, podwyższone o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu w postępowaniu przed Sądem Najwyższym.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania wobec wykazania przez skarżącego, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących

poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania ustawodawca zmierza w ten sposób do zagwarantowania, że skarga kasacyjna (nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń) będzie pełnić przypisanie jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie jako środek zaskarżenia do Sądu Najwyższego jako sądu kolejnej, wyższej instancji.

W skardze kasacyjnej wniesionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 26 października 2018 r. pozwany S.O. oparł wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Wyróżniona w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zachodzi wtedy, gdy zasadność zarzutów podniesionych w skardze kasacyjnej wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji w skardze kasacyjnej, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym. Tych elementów nie można dostrzec w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Argumentacja skarżącego nie odróżnia uchybień Sądu pierwszej instancji od uchybień Sądu drugiej instancji. Tymczasem przedmiotem kontroli kasacyjnej nie jest całe postępowanie toczące się przed sądami powszechnymi, lecz zaskarżone orzeczenie Sądu drugiej instancji. Z tego punktu widzenia istotne są uchybienia popełnione przez Sąd drugiej instancji, w tym w zakresie należytej kontroli w ramach postępowania apelacyjnego uchybień procesowych Sądu pierwszej

instancji. Tymczasem w podstawach skargi kasacyjnej nie wskazano w ogóle odpowiednich zarzutów naruszenia przepisów określających funkcje kontrolne i granice kognicji Sądu drugiej instancji. Zarzut naruszenia art. 5 k.p.c. sformułowany w ramach podstawy kasacyjnej z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. w odniesieniu do sądu drugiej instancji został sformułowany wadliwie bez powiązania go z art. 391 § 1 k.p.c., poprzez który przepis ten ma zastosowanie także w postępowaniu apelacyjnym. Podnosząc zaś w skardze kasacyjnej brak oceny Sądu drugiej instancji naruszenia przez Sąd pierwszej instancji art. 5 k.p.c. przez nierozważenie wpływu braku pouczeń strony pozwanej - w przypadku odmowy ustanowienia pełnomocnika z urzędu - na jej sytuację procesową, uniemożliwiającą podejmowanie niezbędnych czynności procesowych w ogóle nie wskazano właściwego przepisu regulującego postępowanie apelacyjne, który naruszył Sąd Apelacyjny pomijając ocenę w wyżej przedstawionym zakresie. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pominięto również wykazanie, że ewentualne uchybienia Sądu drugiej instancji przepisom postępowania mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy w rozumieniu art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. Nie ma też racji pozwany, podnosząc, że sądy obu instancji „pomięły okoliczności związane z większą tolerancją, jaką powinny wykazywać się osoby pełniące funkcje publiczne”, co ma przemawiać za tym, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd drugiej instancji, którego wyrok jest zaskarżony skargą kasacyjną, odniósł się bowiem do tej okoliczności w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przyjmując, że nie sprzeciwia się to uwzględnieniu żądań powoda w sytuacji, w której pozwany przekroczył granice dozwolonej krytyki. O oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie może też przesądzać ogólnie sformułowany zarzut o niewspółmierności zastosowanych środków celem usunięcia ewentualnie naruszonych dóbr osobistych powoda oraz o niezgodności zaskarżonego orzeczenia z orzecznictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien być tak zredagowany, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w obrębie tego środka zaskarżenia tych uchybień i argumentów, które - na skutek powołania się przez skarżącego na art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. - mogłyby wskazywać na oczywistą zasadność skargi.

W sprawie nie zachodzi również nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę - w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu w postępowaniu kasacyjnym orzeczono na podstawie przepisów § 16 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2, § 4 ust. 1 i 3 oraz § 8 pkt 3 i § 14 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Sarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (jedn. tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 68).

ke